

Sygn. akt I C 548/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2019r.

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Jerzy Strzygocki

Protokolant: Sekretarz Sądowy Klaudia Słowik

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2019r. w Bielsku-Białej

na rozprawie

sprawy z powództwa S. S. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa- Prokuratorowi Okręgowemu w B., Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w W., Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w K., Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Apelacyjnego w K.

o zapłatę

1/ zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Prokuratora Okręgowego w B., Prezesa Sądu Rejonowego w W., Prezesa Sądu Okręgowego w K. Prezesa Sądu Apelacyjnego w K. na rzecz powoda kwotę 161.351,24 zł /sto sześćdziesiąt jeden tysięcy trzysta pięćdziesiąt jeden złotych 24/100/ z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot:

- 111.351,24 zł od dnia 19.01.2017r. do dnia zapłaty;

- 50.000 zł od dnia 05.07.2019r. do dnia zapłaty;

2/ w pozostałym zakresie powództwo oddala;

3/ zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Prokuratora Okręgowego w B., Prezesa Sądu Rejonowego w W., Prezesa Sądu Okręgowego w K. Prezesa Sądu Apelacyjnego w K. na rzecz powoda kwotę 11.212 zł /jedenaście tysięcy dwieście dwanaście złotych/ tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia Jerzy Strzygocki

sygn. akt I C 548/16

UZASADNIENIE

Powód S. S. (1) wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Prokuratorowi Okręgowemu w B., Prezesowi Sądu Rejonowego w W., Prezesowi Sądu Okręgowego w K. i Prezesowi Sądu Apelacyjnego w K. domagając się ostatecznie (k. 1120 i k. 1235) zasądzenia od Skarbu Państwa – Prokuratora Okręgowego w B., Prezesa Sądu Rejonowego w W., Prezesa Sądu Okręgowego w K. i Prezesa Sądu Apelacyjnego w K.:

- odszkodowania w łącznej kwocie 15 895,54 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia doręczenia powództwa,

- zadośćuczynienia w łącznej kwocie 150 000 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia doręczenia powództwa.

W uzasadnieniu powód wskazał, że domaga się zasądzenia powyższych kwot w związku z bezpodstawnym oskarżeniem i jego popieraniem w wieloletnim procesie karnym, a to działaniami o charakterze bezprawnym, wskazującymi na nielegalne zaangażowanie oskarżyciela publicznego w postawienie zarzutów a następnie ich popieranie – mimo oczywistego braku przesłanek wskazujących na wypełnienie przez powoda znamion czynu zabronionego. Powód wskazał, że w trakcie blisko 17 letniego procesu karnego był niesłusznie tymczasowo aresztowany, co więcej ostatecznie śledztwo w sprawie zostało umorzone z powodu braku przesłanek do przypisania powodowi popełnienia zarzucanego mu czynu. W niniejszej sprawie występują przesłanki odpowiedzialności Skarbu Państwa. Istnieje bowiem prawomocne orzeczenie w zakresie postępowania o odszkodowanie dla powoda za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie, bezpodstawne oskarżenie i wieloletnie jego popieranie w sytuacji finalnego przyznania, że do popełnienia przestępstwa nie doszło z uwagi na brak uzasadnionych podejrzeń jego popełnienia, zaangażowanie organów ścigania i organów wymiaru sprawiedliwości w proces karny przeciwko powodowi rażąco naruszający obowiązujące przepisy oraz wykraczający poza dopuszczalne granice obiektywizmu, bezstronności i równości, wystąpienie po stronie powoda szkody materialnej i niematerialnej, spowodowanej kilkuletnim, bezpodstawnym wszczętym i prowadzonym postępowaniem karnym. Ponadto istnieje związek przyczynowy pomiędzy działaniami organów wymiaru sprawiedliwości a powstałą szkodą. Powód w wyniku działania organów władzy publicznej doznał oczywistego uszczerbku majątkowego na który składają się wydatki związane z uczestnictwem w procesie karnym oraz utracone w związku z tym osobiste wynagrodzenie. Dodatkowo zostały naruszone dobra osobiste powoda w postaci dobrego imienia, godności, wypracowanego wieloletnią nienaganną postawą autorytetu i szacunku lokalnej społeczności. Powód był narażony również na stres i życie pod presją bezzasadnego oskarżenia. Odczuwał wstyd przed kolegami z pracy zawodowej i społecznej, znajomymi, sąsiadami i rodziną tudzież całą społecznością lokalną. Powód przez szereg lat był pozbawiony możliwości prowadzenia życia według swojego uznania. Jego funkcjonowanie przez szereg lat wyznaczały terminy czynności procesowych do których powód musiał się dostosować. Powód w uzasadnieniu pozwu wskazywał na szereg bezprawnych działań władzy publicznej, w tym:

- niesłuszne tymczasowe aresztowanie,
- postawienie zarzutów pomimo braku wiarygodnych dowodów,
- przedłużanie postępowania przygotowawczego w oparciu o informacje nie polegające na prawdzie,
- umieszczenie w aktach sprawy poświadczającej nieprawdę notatki sporządzonej przez funkcjonariusza publicznego,
- posłużenie się fałszywą opinią sporządzoną przez biegłego sądowego,
- postawienie w śledztwie zarzutu tylko wybranym osobom z niezrozumiałym pominięciem niektórych członków zarządu,
- niezrealizowanie celów postępowania przygotowawczego, pochopne i niezasadne postawienie zarzutu i przedwczesne skierowanie wadliwego aktu oskarżenia.

Dodatkowo powód wskazał, że w toku postępowania składał wiele pism ze skargami, prośbami o interwencję, objęcie nadzoru do różnych instytucji w tym do Prokuratora Generalnego czy Ministra Sprawiedliwości. Ponadto składał zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w stosunku do funkcjonariuszy publicznych prowadzących postępowania przygotowawcze. Powód wyjaśnił, że na dochodzoną kwotę odszkodowania składa się kwota 13 351,11 zł jako łączna wartość utraconego dochodu w związku z uczestnictwem powoda w rozprawach i kwota 2 544,43 zł jako wartość odpowiadająca łącznemu kosztowi dojazdów wykonywanych przez powoda na rozprawach poza miejscem jego zamieszkania.

Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej złożyła odpowiedź na rozszerzony pozew (k. 1207 i nast.) w imieniu Prokuratora Okręgowego w B., Prezesa Sądu Apelacyjnego w K. Prezesa Sądu Okręgowego w K. Prezesa Sądu

Rejonowego w W., domagając się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że powód nie udowodnił przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za szkody wyrządzone działaniem niezgodnym z prawem, jak i przesłanek odpowiedzialności z tytułu naruszenia dóbr osobistych. Wszczęcie i prowadzenie przeciwko powodowi postępowania karnego nie może bowiem zostać uznane za działanie bezprawne, co niweczy żądanie pozwu zarówno w zakresie dochodzonej kwoty odszkodowania za szkodę majątkową, jak i zadośćuczynienia za krzywdę, mającą mieć źródło w naruszeniu dóbr osobistych powoda. W szczególności strona pozwana wskazała, że w sprawie brak jest niezgodności z prawem zarzucanego działania w postaci wszczęcia i prowadzenia postępowania karnego przez okres 16 lat, który wynikał ze znacznego skomplikowania sprawy, wynikającego m.in. z wątków międzynarodowych. Dodatkowo powód nie wykazał szkody majątkowej, jak i krzywdy pozostających w adekwatnej relacji z prowadzonym postępowaniem karnym, w szczególności nie wykazują tego zgromadzone w sprawie opinie biegłych. Powód nie wykazał również zasadności roszczenia o zadośćuczynienie w dochodzonej ostatecznie kwocie, która jest rażąco wygórowana. Dodatkowo pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, powołując się na termin określony w art. 442¹ k.c. zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, jednakże termin ten nie może być dłuższy niż 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie szkodzące. Skoro powód nie traktuje postępowania karnego jako całości, gdyż wywodzi swoje roszczenie z poszczególnych etapów postępowania, to przynajmniej w części dotyczącej okresu sprzed 22.12.2013 r. roszczenie jest przedawnione. Ponadto pozwany podniósł, że powód nie wykazał wymagalności roszczenia od daty wniesienia pozwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Postanowieniem Prokuratora Rejonowego w W. z dnia 29 października 1996 r. zostało wszczęte śledztwo w sprawie wyłudzenia przez przedstawicieli spółki z o.o. (...) kredytów na szkodę Oddziału Banku (...) w W.. Powyższe śledztwo zostało wszczęte w oparciu o wyłączone z akt prowadzonego przez Komendę Rejonową Policji w W. dochodzenia materiały. W dniu 08.01.1997 r. Prokuratura Wojewódzka w B. przejęła to śledztwo do dalszego prowadzenia. W dniu 03.02.1997 r. powołano biegłego sądowego z zakresu księgowości, w dniu 17.02.1997 r. biegłego z zakresu wyceny maszyn i urządzeń, w dniu 06.03.1997 r. biegłego tłumacza z języka angielskiego oraz w dniu 03.04.1997 r. biegłego tłumacza języka szwedzkiego. W dniu 17.04.1997 r. Prokuratura Wojewódzka w B. otrzymała ekspertyzę z zakresu wyceny maszyn i urządzeń. Zgodnie z opinią została ona sporządzona po przeprowadzeniu oględzin w dniu 13.03.1997 r. Jednakże z umowy kupna-sprzedaży z dnia 23.12.1996 r. wynika, że przedmiotowa linia do rozlewu napojów została sprzedana spółce (...) S.A. w O. za cenę 250 000 zł, a przekazanie maszyn i urządzeń nastąpiło w dniu 23.12.1996 r. Natomiast w dniach 23.01.1997 r. i 05.02.1997 r. dokonano załadunku maszyn, a w dniach od 04.02.1997 r. do 12.02.1997 r. dokonano ich transportu. Na tej podstawie powód kwestionował prawidłowość sporządzonej opinii z zakresu wyceny maszyn i urządzeń. Wskazywał, że opinia została wykonana bez oględzin przedmiotu wyceny.

W dniu 06.05.1997 r. uzyskano tłumaczenia dokumentów z języka szwedzkiego, a w sierpniu 1997 r. otrzymano tłumaczenie dokumentów z języka angielskiego. W dniu 12.11.1997 r. dostarczona została ekspertyza z zakresu księgowości i finansów. Niezależnie od powyższych czynności organy prowadzące postępowanie dokonały sprawdzenia w innych bankach czy spółka z o.o. (...) oraz firma (...) zaciągały w nich kredyty. Na żądanie biegłego z zakresu księgowości i bankowości uzupełniono dwukrotnie rzeczowy materiał dowodowy oraz przesłuchano 3 osoby. Po uzyskaniu opinii biegłego z zakresu księgowości i bankowości w okresie od grudnia 1997 r. do czerwca 1998 r. oprócz zabezpieczenia dokumentacji celnej, przesłuchano w charakterze świadków 25 osób.

W dniu 29 czerwca 1998 r. przedstawiono S. S. (1) zarzut popełnienia przestępstwa z art. 201 k.k. w zw. z art. 58 k.k., a polegającego na wyłudzeniu we współdziałaniu z L. S. i D. S. (1) 3 kredytów ogólnej wartości 4 mln 725 tysięcy złotych na szkodę Oddziałów Banku (...) i Banku (...) w W.. Przesłuchany w charakterze podejrzanego S. S. (1) nie przyznał się do zarzucanego mu przestępstwa. W dniu 30 czerwca 1998 r. na wniosek Prokuratora Wojewódzkiego w B., Sąd Rejonowy w B. zastosował wobec S. S. (1) środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. W

dniu 24 lipca 1998 r. Sąd Wojewódzki w B. po rozpoznaniu zażaleń podejrzanego i jego obrońców uchylił tymczasowe aresztowanie S. S. (1). Powód w toku postępowania przygotowawczego był przesłuchiwany jeszcze w dniu 17 lipca 1998 r., 20 lipca 1998 r. i 21 lipca 1998 r. W dniu 27 listopada 1998 r. S. S. zmieniono zarzut w zakresie kwalifikacji prawnej, a to w związku z wejściem w życie nowego kodeksu karnego oraz dwukrotnie przesłuchano go w charakterze podejrzanego.

We wskazanych okresach podejmowano również czynności w stosunku do pozostałych podejrzanych tj. L. S., D. S. (1) i A. P.. Skontaktowano się również z organami ścigania w (...) i ustalono, że Prokurator Krajowy Królestwa (...) wszczął śledztwo w sprawie oszustw finansowych popełnionych przez osoby zarządzające założonymi na terenie (...) firmami. W skład tych osób wchodził D. S. (1) i L. S..

W przedmiotowej sprawie śledztwo było przedłużane w dniu 29 stycznia 1997 r., 29 kwietnia 1997 r., 30 czerwca 1997 r., 30 września 1997 r., 31 grudnia 1997 r., 31 marca 1998 r., 30 czerwca 1998 r. i 27 sierpnia 1998 r.

Pismem z dnia 8 grudnia 1998 r. Prokuratura Wojewódzka w B. wystosowała do Prokuratury Krajowej w W. wniosek o przedłużenie śledztwa w przedmiotowej sprawie na okres powyżej 1 roku tj. do 30 czerwca 1999 r. We wniosku wskazała, że śledztwo nie może zostać ukończone do 31 grudnia 1998 r. z uwagi na fakt, że L. S. broniąc się przed odpowiedzialnością karną podał w swoich późniejszych wyjaśnieniach, iż został wprowadzony w błąd przez szwedzką firmę (...) co do rzeczywistej wartości linii rozlewniczej, która następnie stała się zabezpieczeniem kredytów, wyjaśnił, że był przekonany, że linia ta posiada wartość 5 mln 400 tysięcy USD oraz, że nie miał świadomości, że rzeczywista wartość tej linii wynosi około 135 tysięcy USD. W tym stanie rzeczy Prokuratura Wojewódzka planowała zwrócić się w drodze pomocy prawnej do szwedzkich organów prokuratury o przesłuchanie w charakterze świadków przedstawicieli firmy (...) w celu weryfikacji wyjaśnień L. S..

Postanowieniem Prokuratora Generalnego RP z dnia 24 grudnia 1998 r. przedłużono okres śledztwa do dnia 30 czerwca 1999 r.

(dowód: wniosek Prokuratury Wojewódzkiej w B. w sprawie Ds. 12/97/S z dnia 08.12.1998 r. – k. 517-519, postanowienie Prokuratora Generalnego RP z dnia 24.12.1998 r. – k. 520-521, notatka służbowa z dnia 19.02.1997 r. – k. 531, postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej (...) o powołaniu biegłego z dnia 17.02.1997 r. - 535-536, opinia biegłego z zakresu wyceny maszyn i urządzeń z dnia 01.04.1997 r. – k. 537-539, protokół oględzin maszyn i urządzeń stanowiących własność spółki (...) – k. 540-543, umowa kupna-sprzedaży z dnia 23.12.1996 r. – k. 544, protokół przekazania maszyn i urządzeń z dnia 23.12.1996 r. – k. 545, faktura VAT nr (...) – k. 546, oświadczenie K. P. z dnia 29.07.2005 r. – k. 547, rachunki – k. 548, karty drogowe – k. 549-554, pismo (...) Banku (...) z dnia 05.11.2002 r. – k. 555, pismo (...) sp. z o.o. z dnia 09.02.1994 r. – k. 556, postanowienie z dnia 30.06.1998 r. w sprawie III 1 Ko 142/98 – k. 663, postanowienie Sądu Wojewódzkiego w B. z dnia 24.07.1998 r. sygn. akt III 1 Kz 246/98 – 664-665)

Aktem oskarżenia z czerwca 1999 r. powód został oskarżony o to, że:

- w dniu 30.12.1992 r. w W. działając jako prezes zarządu Spółki z o.o. (...) wspólnie z L. S. wprowadził w błąd przedstawicieli Banku (...) Oddział w W. poprzez podanie nieprawdziwych danych co do wartości, wieku linii rozlewniczej, a nadto jej stanu technicznego oraz wartości mienia mającego stanowić zabezpieczenie udzielonego kredytu i co do sposobu rozdysponowania i wykorzystania udzielonego kredytu, w następstwie czego wyłudził kredyt w kwocie 4 mld złotych na szkodę Banku (...) powodując szkodę w wielkich rozmiarach (pkt IV aktu oskarżenia),

- w dniu 12 listopada 1993 r. w W. działając jako członek zarządu Spółki z o.o. (...) wspólnie z L. S. wprowadził w błąd przedstawicieli Banku (...) w K. poprzez podanie nieprawdziwych okoliczności dotyczących wieku, wartości i stanu technicznego linii rozlewniczej stanowiącej zabezpieczenie udzielonego kredytu, a nadto nieprawdziwych okoliczności związanych z działalnością gospodarczą reprezentowanej Spółki i jej kondycji finansowej, a także będąc świadom braku możliwości finansowania przez reprezentowaną spółkę zobowiązań finansowych wynikających z uzyskanego

kredytu wyłudził na szkodę Banku (...) w K. Oddział w W. kredyt w kwocie 1 950 000 zł, który to kredyt niespłacony spowodował w majątku Banku szkodę w wielkich rozmiarach (pkt V aktu oskarżenia),

- w dniu 29 lipca 1994 r. w W. działając jako członek zarządu Spółki z o.o. (...) wspólnie z L. S. wprowadził w błąd przedstawicieli Banku (...) w K. poprzez podanie nieprawdziwych okoliczności związanych z działalnością gospodarczą Spółki z o.o. (...) i jej kondycji finansowej, a nadto mając świadomość braku możliwości finansowania przez reprezentowaną Spółkę jakichkolwiek zobowiązań finansowych wyłudził na szkodę Banku (...) Spółki Akcyjnej w K. Oddział w W. kredyt w kwocie 2 375 000 zł, który to kredyt niespłacony spowodował w majątku Banku szkodę w wielkich rozmiarach (pkt VI aktu oskarżenia),

W akcie oskarżenia wskazano, że przestępstw tych powód dopuścił się w okresie od 30 grudnia 1992 r. do 29 lipca 1994 r. ciągu przestępstw popełnionych w podobny sposób w krótkich odstępach czasu.

(akt oskarżenia w sprawie Ds 12/97/S Prokuratury Okręgowej w B. z czerwca 1999 r. – k. 52-61)

Po wniesieniu aktu oskarżenia sprawie została nadana sygnatura akt II K 384/99. Rozprawy zostały wyznaczone w dniach 06.05.2002 r., 08.05.2002 r., 10.05.2002 r., 07.06.2002 r., 27.06.2002 r., 01.08.2002 r., 19.08.2002 r., 21.08.2002 r., 23.08.2002 r., 14.10.2002 r., 18.11.2002 r., 05.12.2002 r., 08.01.2003 r., 29.01.2003 r., 31.03.2003 r., 29.04.2003 r., 29.05.2003 r., 03.07.2003 r., 28.07.2003 r., 29.08.2003 r., 04.09.2003 r., 29.09.2003 r., 30.10.2003 r. i 20.10.2003 r.

W toku tego postępowania Komenda Główna Policji Kryminalnej w (...), pismami z dnia 23 maja 2003 r. i 13 czerwca 2003 r. poinformowała o umorzeniu postępowania latem 2002 r. w sprawie podejrzeń o dokonanie oszustw finansowych m.in. przez L. S.. Dodatkowo wskazała, że nigdy nie twierdziła, że L. S. popełnił przestępstwo, co więcej nigdy nie był podejrzanym o popełnienie przestępstwa w przedmiotowym śledztwie.

Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie II K 384/99:

- uznał powoda – S. S. (1) za winnego popełnienia zarzuczanych mu czynów opisanych w punktach V i VI aktu oskarżenia, z tą zmianą, że w opisie zarzutu w punkcie V zmieniono kwotę z 1 950 000 zł na kwotę 1 400 000 zł i skazał go na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz wymierzył mu karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych ustalając jedną stawkę dzienną w kwocie 150 zł,

- uniewinnił powoda – S. S. (1) od zarzucanego mu czynu opisanego w punkcie IV aktu oskarżenia wobec braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa.

Dodatkowo w wyroku tym Sąd Rejonowy w W. zasądził od oskarżonych: L. S. i S. S. (1) na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej w K. Oddział w W. kwotę 3 775 000 zł solidarnie z ustawowymi odsetkami od dnia 05.07.1999 r. do dnia zapłaty, a także koszty procesu na rzecz Skarbu Państwa od S. S. (1) (powoda) w kwocie 5 616,42 zł.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie II K 384/99 wraz z uzasadnieniem – k. 62-181, protokoły rozprawy głównej ze sprawy II K 384/99 – k. 507-516, notatka służbowa Komendanta Głównego Policji Kryminalnej w (...) z dnia 23.05.2003 r. – k. 532, pismo (...) z dnia 13.06.2003 r. – k. 533-534)

W dniu 25.03.2004 r. obrońca oskarżonego S. S. (1) złożył apelację od tego wyroku wskazując, na:

- obrazę przepisów prawa materialnego polegającego na skazaniu za przestępstwo mimo braku ustawowego znamienia przestępstwa tj. działania w celu osiągnięcia korzyści materialnej w czynie zarzuczonym aktem oskarżenia,

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia poprzez m.in. naruszenie zasady obiektywizmu procesowego, nierozstrzygnięcie sprawy w rozsądnym terminie, przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, poprzez zaliczenie w poczet dowodów opinii biegłego z zakresu wyceny maszyn i urządzeń, mimo ujawnienia okoliczności osłabiających zaufanie do wiedzy biegłego, jego bezstronności,

- błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mające wpływ na treść tego orzeczenia,
- rażąco niewspółmierność kary.

Od wyroku apelację złożył także obrońca oskarżonego L. S..

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 28 grudnia 2004 r. w sprawie IV Ka 841/04 uchylił wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie II K 384/99 i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy w K. w zakresie skazania S. S. (1) wskazał, że sąd pierwszej instancji nie uzasadnił stanowiska w stosunku do wszystkich elementów podstawy prawnej skazania, w szczególności w zakresie obostrzenia odpowiedzialności związanej z popełnieniem przestępstwa w stosunku do mienia znacznej wartości (art. 294 k.k.). Opisy czynów nie zawierały wszystkich znamion przestępstwa za które został on skazany. Dodatkowo sąd pierwszej instancji użył błędnego sformułowania w opisach czynu i błędnie przyjął, że czynów popełniono w warunkach ciągu przestępstw, w sytuacji gdy oskarżony miał dopuścić się kolejnego czynu po upływie roku od popełnienia przestępstwa poprzedniego. Co więcej Sąd Okręgowy w K. wskazał, że do popełnienia przestępstwa oszustwa konieczne jest działanie sprawcy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, natomiast w opisie czynu brak jest tego elementu, zaś z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wynika, że sąd uznał, że w takim właśnie celu działali. Zachodzi więc sprzeczność pomiędzy orzeczeniem a uzasadnieniem.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 28.12.2004 r. w sprawie IV Ka 841/04 – k. 182-191, apelacja obrońcy oskarżonego S. S. (1) z dnia 25.03.2004 r. – k. 557-563, apelacja obrońcy oskarżonego L. S. z dnia 30.03.2004 r. – k. 564-572)

Po przekazaniu sprawy do Sądu Rejonowego w W. sprawie nadano sygnaturę II K 72/05. Obrońca oskarżonego S. S. (1), w dniu 23 sierpnia 2005 r. złożył wniosek o skierowanie sprawy na posiedzenie w celu umorzenia postępowania z uwagi na brak dostatecznych podstaw oskarżenia, jak również podniósł, że umorzenie uzasadnia również oczywiste przedawnienie karalności zarzucanych czynów. Z ostrożności procesowej, w razie nieuwzględnienia wniosku o umorzenie postępowania, obrońca wniósł o zwrot sprawy prokuratorowi w celu usunięcia istotnych braków postępowania przygotowawczego wskazując na tym na konieczność przeprowadzenia szeregu dowodów.

Postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2005 r. Sąd Rejonowy w W. w sprawie II K 72/05 nie uwzględnił wniosku obrońcy oskarżonego S. S. (1) o umorzenie postępowania. Równocześnie przekazał sprawę prokuratorowi w celu uzupełnienia braków postępowania przygotowawczego poprzez ustalenie miejsca, w którym obecnie znajdują się urządzenia linii do rozlewania napojów oraz agregat do produkcji butelek typu PET, stanowiące zabezpieczenie kredytów udzielonych firmie (...) sp. z o.o. z siedzibą w B., udokumentowanie ich aktualnego stanu oraz powołanie biegłego z zakresu maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego w celu ustalenia wieku tych maszyn i ich wartości według stanu i cen na chwilę obecną oraz stanu i cen na chwilę zawarcia poszczególnych umów kredytowych pomiędzy firmą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. a Bankiem (...) Spółką Akcyjną Oddział w W. i Bankiem (...) Spółką Akcyjną Oddział w W., przesłuchania w charakterze świadków osób mających związek z wykonaniem demontażu oraz transportu elementów wchodzących w skład linii rozlewniczej celem ustalenia czasu demontażu oraz miejsca w które poszczególne elementy zostały przetransportowane.

W wyniku zażalenia prokuratora na powyższe postanowienie – Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 27.10.2005 r. w sprawie IV Kz (...) uchylił postanowienie w zakresie przekazania sprawy prokuratorowi do uzupełnienia braków postępowania i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w W. celem kontynuowania postępowania.

Sąd Rejonowy w W. po rozpoznaniu w dniach 09.02.2006 r., 10.02.2006 r., 13.02.2006 r., 27.02.2006 r., 28.02.2006 r., 01.03.2006 r., 23.03.2006 r., 24.03.2006 r., 27.03.2006 r., 03.10.2006 r. 03.11.2006 r., 30.11.2006 r., 14.12.2006 r., 17.01.2007 r. i 19.01.2007 r. sprawy karnej dotyczącej m.in. oskarżonego S. S. (1) (powoda) – wyrokiem z dnia

26 stycznia 2007 r. w sprawie II K 72/05 uniewinnił powoda od zarzucanych mu czynów, wobec braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 29.08.2005 r. w sprawie II K 72/05 wraz z uzasadnieniem – k. 192-198, postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 27.10.2005 r. w sprawie IV Kz 12/11/05 – k. 199-200, wyrok Sądu Rejonowego w (...) z dnia 26.01.2007 r. w sprawie II K 72/05 wraz z uzasadnieniem – k. 201-315, protokołu rozprawy głównej ze sprawy II K 72/05 – k. 573-609)

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 17 października 2007 r. w sprawie IV Ka 969/07 na skutek apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 26 stycznia 2007 r. sygn. akt II K 72/05 uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w K. Wydziałowi III Karnemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że sąd pierwszej instancji nie odniósł się z należyłą wnikliwością wszystkich aspektów i okoliczności sprawy, w tym świadomości oskarżonych S. i S., co do rzeczywistej wartości sprowadzonych przez nich urządzeń, mających służyć do produkcji napojów, rzetelności tzw. wyceny szwedzkiej na którą się powoływali, nie uwzględniającej wieku linii produkcyjnej, czasu jej eksploatacji, a także stopnia zużycia poszczególnych elementów, co miały istotny wpływ na ocenę prawną ich zachowania. Sąd pierwszej instancji winien był bardziej wnikliwie, niż to uczynił odnieść się do wyżej wskazanych okoliczności, a zwłaszcza do kondycji finansowej spółki w poszczególnych okresach jej funkcjonowania, możliwości realizacji przedsięwzięcia, spłaty kredytów i obowiązków pracowników banku. Z uwagi na zmianę przepisów o właściwości Sąd Okręgowy w K. przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K. Wydziałowi III Karnemu jako właściwemu według przepisów kodeksu postępowania karnego.

(dowód: wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 17.10.2007 r. w sprawie sygn. akt IV Ka 969/07 wraz z uzasadnieniem – k. 316-319)

Po przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania do Sądu Okręgowego w K. sprawie nadano sygnaturę akt III K 353/07. Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie III K 353/07, po rozpoznaniu w dniach 26.03.2008 r., 20.05.2008 r., 21.05.2008 r., 30.09.2008 r., 01.10.2008 r., 04.11.2008 r., 23.01.2009 r., 13.02.2009 r., (...).2009 r., 17.03.2009 r., 15.04.2009 r., 16.04.2009 r., 15.05.2009 r., 19.06.2009 r., 03.09.2009 r., 02.10.2009 r., 24.11.2009 r., 26.01.2010 r., 02.03.2010 r., 29.03.2010 r., 28.04.2010 r., 01.06.2010 r., 06.07.2010 r. sprawy karnej m.in. oskarżonego S. S. (1) uniewinnił go od popełnienia zarzuconych im czynów, wobec braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 13.07.2010 r. w sprawie sygn. akt III K 353/07 wraz z uzasadnieniem – k. 320-433, protokoły rozprawy głównej w sprawie III K 353/07 – k. 610-615, 617-628, pismo Prezesa Sądu Okręgowego w B. z dnia 19.10.2006 r. – k. 616)

Z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 13 lipca 2010 roku sygn. akt III K 353/07, Sąd Apelacyjny w K. wyrokiem z dnia 20 października 2011 r. w sprawie sygn. akt II AKa 145/11 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K..

Sąd Apelacyjny wskazał, że postępowania przygotowawcze w przedmiotowej sprawie zakończone aktem oskarżenia było dotknięte istotnymi brakami w zakresie kompletności materiału dowodowego co do wskazania istotnych faktów przy konstruowaniu treści zarzutów. W tym zakresie Sąd Apelacyjny polecił organom ścigania wykonanie czynności w ramach międzynarodowej pomocy prawnej przez organy ścigania w (...). Nadto Sąd nakazał ponowne przesłuchanie autorów biznes planu, rozważenie powołania biegłego specjalisty z zakresu wyceny maszyn, gdyż zgromadzony dotychczas materiał dowodowy wskazał, że nie została skutecznie podważona wartość tej linii podawana w wyceny dokonana przez P. P. (1) firmę (...). Sąd nadto ponownie nakazał uzyskanie zakresu uprawnień i obowiązków oskarżonych w przedmiotowej sprawie, przesłuchanie oskarżonych na okoliczności wskazane powyżej i ewentualne dalsze przesłuchanie świadków.

Sąd Okręgowy w K. realizując wyrok Sądu Apelacyjnego w K. postanowieniem z dnia 31 stycznia 2012 r. zwrócił sprawę prokuratorowi celem uzupełnienia postępowania przygotowawczego, wskazując w uzasadnieniu tego postanowienia wytyczne zawarte w uzasadnieniu Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 20 października 2011 r. (sygn. akt II AKa 145/11).

Zażalenie na to postanowienie wniósł prokurator. Sąd Apelacyjny w K. postanowieniem z dnia 8 marca 2012 r. w sprawie II AKz 69/12 utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

(dowód: wyroku Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 20.10.2011 r. sygn. akt II AKa 145/11 – k. 434, postanowienie Sądu Okręgowego (...) z dnia 08.03.2012 r. sygn. akt II AKz 69/12 wraz z uzasadnieniem – k. 435-443, postanowienie Prokuratury Okręgowej w B. z dnia 16.07.2014 r. sygn. akt V Ds. 27/12 – k. 444)

Prokuratura Okręgowa w B. w dniu 25 maja 2012 r. wystąpiła z wnioskiem do szwedzkich organów ścigania z prośbą o wyjaśnienie wątpliwości, które pojawiły się w trakcie rozpoznawania sprawy na etapie sądowym, w szczególności dokonanie ustaleń w zakresie danych firm prowadzących współpracę ze spółka (...) oraz przesłuchanie świadków, w tym P. P. (1), który brał udział w wycenie linii rozlewniczej.

(dowód: wniosek Prokuratora Okręgowego w B. o udzielenie pomocy prawnej w sprawie karnej z dnia 25.05.2012 r. – k. 522-530)

Postanowieniem z dnia 16 lipca 2014 r. Prokuratura Okręgowa w B. w sprawie V Ds. 27/12 podjęła zawieszona śledztwo w związku z ustaniem długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania. Sprawę prowadzono w dalszym ciągu pod sygn. V Ds. 58/14.

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2014 r. Prokuratura Okręgowa w B. w sprawie V Ds. 58/14 umorzyła śledztwo w sprawie przeciwko podejrzanemu S. S. (1) z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających popełnienie przestępstwa.

(dowód: postanowienie Prokuratury Okręgowej w B. z dnia 16.07.2014 r. sygn. akt V Ds. 27/12 – k. 444, postanowienie Prokuratury Okręgowej (...) z dnia 31 lipca 2014 r. w sprawie sygn. akt V Ds. 58/14 wraz z uzasadnieniem – k. 445-506)

Jednocześnie w toku toczących się postępowań prokuratorskich i sądowych powód złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez biegłego S. S. (5), twierdząc, że sporządził on fałszywą opinię z zakresu wyceny maszyn i urządzeń, która następnie stała się podstawą aktu oskarżenia m.in. przeciwko powodowi. Powód kwestionował legalność opinii z kilku powodów. Przede wszystkim twierdził, że w dniu wydawania opinii biegły nie posiadał wymaganych kwalifikacji uprawniających do jej sporządzenia. Po drugie biegły sporządził opinię bez kontaktu z jej przedmiotem, który miał podlegać ocenie. Po trzecie poświadczył nieprawdę jakoby dokonał oceny przedmiotu opinii na podstawie bezpośredniego z nim zapoznania, w warunkach posiadania wiedzy w przedmiocie wagi sporządzonej opinii dla późniejszej oceny sytuacji prawnej powoda. Powód podnosił, że w toku postępowania biegły twierdził, że został przewieziony przez funkcjonariuszy policji na miejsce pierwotnego zamontowania linii rozlewniczej w dniu 13.03.1997 r. w miejscowości B., a więc już po jej sprzedaży i zmianie lokalizacji, co potwierdzają dokumenty bankowe, z których wynika, że demontaż i wywiezienie linii faktycznie zostało zakończone 11.02.1997 r.

Ostatecznie sprawa została umorzona z uwagi na przedawnienie karalności.

Ponadto powód twierdził, że w toku postępowania prokuratorskiego i sądowego funkcjonariusze policji A. Ż. i M. M. złożyli fałszywe zeznania w związku z fałszywą opinią biegłego. Wobec tego również w tym zakresie złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Powód twierdził, że funkcjonariusze początkowo zeznali, że dowiedli biegłego na miejsce oględzin, co więcej twierdzili, że z każdej takiej czynności sporządzany był protokół. Jednakże z zeznań świadków – pracowników pokrzywdzonego banku wynika, że nie udostępnił biegłemu sądowemu hali z maszynami w marcu 1997 r. Co więcej po pojawieniu się w sprawie nowych dowodów funkcjonariusze zdaniem powoda zmienili swoje dotychczasowe zeznania.

Ostatecznie w sprawie z zawiadomienia powoda nie wszczęto śledztwa z uwagi na brak uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przez funkcjonariuszy policji.

Powód w kolejnych latach jeszcze kilkakrotnie składał zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa zarówno w związku z wydaną fałszywą opinią, jak i w związku z fałszywymi zeznaniami funkcjonariuszy policji. Wszystkie sprawy kończyły się odmową wszczęcia śledztwa lub umorzeniem postępowania.

Do zakończenia postępowania sądowego w sprawie karnej powód nie podejmował działań w stosunku do prokuratora nadzorującego postępowanie. Czynności te podjęto dopiero w 2015 r. Powód złożył wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec prokuratora. Wniosek ten powód skierował także do Prokuratora Generalnego RP, jak i do Prokuratora Apelacyjnego w K. (ostatecznie przekazany do K.). Ostatecznie organy odmawiały wszczęcia postępowania.

Powód występował także z prośbą o interwencję do Ministra Sprawiedliwości, a także ze skargami i wnioskami o podjęcie nadzoru do Prokuratury Okręgowej w B., Prokuratury Apelacyjnej w (...), Prezesa Sądu Okręgowego w K. i Prokuratora Krajowego.

(dowód: protokół przesłuchania R. G. – k. 629, protokół przesłuchania P. P. (2) – k. 630-631, protokół przesłuchania S. S. (5) – k. 632-636, protokół przesłuchania M. M. – k. 637-638, fragmenty protokołów przesłuchania A. ż. – k. 639-650, pismo z dnia 02.09.2005 r. z załącznikami – k. 680, pismo zatytułowane dodatkowe dowody w sprawie z dnia 03.08.2005 r. – k. 681, zażalenie pełnomocnika S. S. (1) z dnia 28.07.2005 r. na postanowienie Prokuratora Okręgowego w B. o umorzeniu śledztwa – k. 682-687, uzupełnienia zażalenia na postanowienie o umorzeniu śledztwa z dnia 04.08.2005 r. – k. 688, pokwitowanie odbioru – k. 689, postanowienie Prokuratora Rejonowego w B. z dnia 25.07.2005 r. o umorzeniu śledztwa – k. 690-691, pisma pełnomocnika S. S. (1) oraz osobiste pisma S. S. (1) złożone w toku śledztwa – k. 692-694, 696-701, 703-704, pismo w sprawie przekazania sprawy według właściwości – k. 695, 705, zawiadomienie o wszczęciu śledztwa – k. 702, zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa – k. 706, pismo z wnioskami dowodowymi z dnia 12.12.2006 r. – k. 707, postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 19.12.2006 r. w sprawie III Kp 673/06 – k. 708, protokół posiedzenia z dnia 19.12.2006 r. w sprawie III Kp 673/06 – 709, protokół posiedzenia z dnia 25.09.2006 r. w sprawie III Kp 673/06 – k. 710, pismo z wnioskami dowodowymi z dnia 05.09.2006 r. – k. 711, zażalenie z dnia 03.03.2006 r. na postanowienie o umorzeniu śledztwa – 712-719, postanowienie Prokuratury Rejonowej w B. z dnia 17.02.2006 r. o umorzeniu śledztwa – k. 720-724, zażalenie na postanowienie o umorzeniu śledztwa z dnia 30.07.2005 r. – k. 725-729, pismo Prokuratora Rejonowego w B. z dnia 09.05.2008 r. – k. 730, zażalenie na postanowienie Sadu Rejonowego w B. z dnia 16.03.2006 r. w sprawie III Kp 119/06 – k. 731-732, postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 16.03.2006 r. w sprawie III Kp 119/06 – 733, wniosek o interwencję do Ministra Sprawiedliwości z dnia 12.03.2006 r. – k. 734, skarga do Prokuratora Okręgowego w B. z dnia 20.12.2005 r. – k. 735-736, zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 20.12.2005 r. – k. 737-738, postanowienie Prokuratury Rejonowej w B. z dnia 06.12.2005 r. o odmowie wszczęcia śledztwa – k. 739-740, pismo Prokuratury Rejonowej w Suchoj Beskidzkiej z dnia 10.07.2007 r. – k. 741, pismo Prokuratury Okręgowej w K. z dnia 20.06.2007 r. – k. 742, zawiadomienie o podejrzeniu popełniania przestępstwa z 28.05.2007 r. – k. 743-752, zawiadomienie o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 19.01.2010 r. – k. 753, zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa – k. 754, pismo Prokuratury Rejonowej K. (...) w K. z dnia 25.01.2011 r. – k. 755, zawiadomienie o odmowie wszczęcia śledztwa – k. 756, pismo w sprawie przekazanie sprawy do Prokuratury Rejonowej K. (...) – k. 757, protokół przesłuchania świadka S. S. (1) z dnia 21.10.2010 r. – k. 758-759, zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa z dnia 03.08.2010 r. – k. 760-765, postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 26.01.2012 r. w sprawie II Kp 223/11 – k. 766-768, zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 09.11.2011 r. – k. 769-770, postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 21.09.2011 r. w sprawie II Kp 223/11 – k. 771-775, zażalenie na postanowienie Prokuratora Rejonowego w W. z dnia 12.04.2011 r. – k. 776-778, zatwierdzenie postanowienia o umorzeniu śledztwa – k. 779, postanowienie o umorzeniu śledztwa z dnia 30.03.2011 r. – k. 780-781, protokół przesłuchania świadka S. S. (1) z dnia 27.01.2011 r. – k. 782-783, pismo Prokuratury Rejonowej w (...) z dnia 19.01.2011 r. – k. 784, postanowienie Sądu Rejonowego w

(...) z dnia 20.12.2010 r. w sprawie II Kp 316/10 – k. 785-787, zażalenie na postanowienie Prokuratora Rejonowego w (...) w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa – k. 788-792, postanowienie Prokuratora Rejonowego w (...) z dnia 31.05.2010 r. o odmowie wszczęcia śledztwa – k. 793, postanowienie Prokuratora Rejonowej (...) o odmowie wszczęcia śledztwa z dnia 17.03.2016 r. – k. 794-796, pismo Prokuratora Rejonowego (...) z dnia 10.09.2015 r. – k. 797, pismo z dnia 05.08.2015 r. Prokuratury Okręgowej (...) w sprawie przekazania pisma – k. 798, zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa z dnia 20.06.2015 r. – k. 799-800, postanowienie Prokuratury Rejonowej C.(...) w C. o odmowie wszczęcia postępowania z dnia 02.02.2016 r. – k. 801-804, pisma Prokuratur w sprawach wszczynanych z zawiadomienia powoda – k. 805-813, zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez funkcjonariusza publicznego – k. 814-816, interwencje wniesione przez powoda i pisma w tych sprawach – k. 817-871)

Przed aresztowaniem powód był otwartym, radosnym człowiekiem. Angażował się w sprawy społeczne. Był szanowanym mieszkańcem swojej miejscowości.

W dacie zatrzymania i tymczasowego aresztowania powód miał żonę i dwie córki, w tym jedną 15-letnią, a drugą studiującą w K.. Prowadził działalność gospodarczą. Pełnił on również funkcje społeczne. Był sołtysem, członkiem zarządu rady gminy, przewodniczącym komitetu kościelnego. Miał duże zaufanie społeczne i planował aspirować na inne funkcje.

Po zatrzymaniu powoda jego żona przeszła stan przedzawałowy i została zabrana do szpitala. W domu pozostała 15-letnia córka oraz rodzice żony powoda w podeszłym wieku. Musieli oni zająć się sklepem, który prowadził powód z żoną.

Po uchyleniu tymczasowego aresztowania powód wrócił do domu bardzo przygnębiony, zamknięty w sobie. Stał się osobą bardzo nerwową. Zrezygnował ze wszystkich pełnionych funkcji społecznych. Zajmował się przede wszystkim pracą i sprawą karną. Pisma różne pisma do wielu instytucji z prośbą o interwencję.

Po pierwszym wyroku skazującym powód zaczął cierpieć na bezsenność, miewał utraty przytomności i problemy z krążeniem. Myślał wtedy o samobójstwie. Korzystał z pomocy psychologa i psychiatry, ale nie korzystał z tego powodu ze zwolnień lekarskich. Zerwał praktycznie kontakty towarzyskie i rodzinne. Był skrajnie wycieńczony psychicznie. W oczach społeczności lokalnej powód był przestępcą. Mówili na niego „złodziej”, „kryminalista”. Powód musiał w pewnym momencie rozpocząć pracę na etat, gdyż rodzina wydatkowała również środki finansowe na proces sądowy.

Do chwili obecnej pomimo prawomocnego zakończenia postępowania powód nie był w stanie odbudować dobrego imienia. Nie angażuje się w działalność społeczną.

Powód i jego rodzina przez cały czas procesu nie mieli normalnych warunków. Atmosfera w domu ciągle była skupiona wokół procesu. (...) się na udowodnieniu swojej niewinności. Powód nie był w stanie w pełni uczestniczyć w życiu rodzinnym swoich dzieci. Ciągle odczuwał duży stres, przez co miał problemy z krążeniem, ze snem czy opanowywaniem emocji. Z czasem pojawiła się depresja, niechęć do życia. Cała sytuacja związana z procesem niszczyła rodzinę powoda.

Równocześnie żona powoda chorowała onkologicznie. Sytuacja z powodem nie pomagała jej w chorobie. Zażywała dużo leków uspokajających i nasennych. Z uwagi na problemy finansowe rodziny, mimo choroby również musiała zacząć pracę na etat.

(dowód: zeznania świadka K. S. – k. 918v-919 i nagranie audio-video z rozprawy z 27.04.2017 r., zeznania świadka A. S. (1) – k. 919-920 i nagranie audio-video z rozprawy z 27.04.2017 r., zeznania świadka A. S. (2) – k. 920-921 i nagranie audio-video z rozprawy z 27.04.2017 r., pismo Wójta Gminy B. z 27.08.2019 r. – k. 1231, pismo Krajowego Biura Wyborczego Delegatury w K. z dnia 05.09.2019 r. – k. 1232, pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 21.08.2019 r. – k. 1233, zeznania powoda – k. 1255v-1256 i nagranie audio-video z rozprawy z 17.10.2019 r.)

Powód uważa się pokrzywdzonego przez długoletni proces. Uważa, że spowodowane było to niezgodnym z prawem działaniem funkcjonariuszy publicznych. Uważa, że dokumenty w sprawie były fałszowane, podobnie jak opinia biegłego, który w dacie jej wydania nie posiadał uprawnień.

(dowód: zeznania powoda – k. 1255v-1256 i nagranie audio-video z rozprawy z 17.10.2019 r.)

Powód obecnie posiada symptomy zaburzeń osobowości znamienne dla zaburzeń paranoidalnych. Ujawnia on cechy osobowości nieprawidłowej, zdeintegrowanej, niespójnej, dobrze dostosowanej społecznie, introwertywnej. Charakteryzuje go niska odporność na czynniki stresogenne, plastyczność postaw emocjonalnych oraz niskie poczucie koherencji. Przeprowadzone w toku postępowania badania wskazują, że u powoda w związku z przebiegającym w długim czasie procesem karnym nasiliły się symptomy zaburzeń osobowości będące efektem przeżywanego stresu ostrego wynikającego z prowadzonego postępowania karnego oraz innych czynników społeczno-rodziny. Aktualny stan zdrowia powoda wskazuje na występowanie deficytów psychicznych będących wynikiem prowadzonego postępowania karnego przeciwko jego osobie, a w dużo niższym stopniu wynikających ze zdarzeń traumatycznych w jego życiu. Badania wskazały bowiem, że zdarzenia rodzinne posiadały dużo niższe natężenie stresu niż zdarzenia bezpośrednio związane z toczącym się procesem karnym przeciwko powodowi, tym bardziej, iż przed przedstawieniem zarzutów powód nie posiadał zdiagnozowanych zaburzeń psychicznych. Powód posiada uszczerbek na zdrowiu psychicznym, na którego kształt wpływało w wysokim stopniu prowadzone postępowania karne przeciwko jego osobie. Początek problemów psychicznych miał miejsce po wydaniu wyroku skazującego. Prowadzone postępowanie karne było kluczowym czynnikiem wpływającym na schorzenia psychiczne powoda. Natomiast samo wszczęcie procesu karnego spowodowało u powoda stan kryzysu sytuacyjnego i egzystencjonalnego. Powyższe czynniki wywołały trwałe skutki psychiczne wpływające negatywnie na funkcjonowanie psychiczne powoda. Rokowania co do jego dalszego funkcjonowania są umiarkowanie optymistyczne. Powód wymaga systematycznego wsparcia psychologicznego.

Powód nie ujawnia objawów zaburzeń psychicznych czy zaburzeń osobowościowych. Jest prawidłowo zorientowany w swojej sytuacji. Przez lata żył w dużym stresie i zagrożeniu, co uzasadnia pouczenie żalu i krzywdy wyrządzonej mu przez państwo i ludzi pracujących w jego instytucjach. W trakcie postępowania bardzo dobrze skompensował stres, mimo jego dużego nasilenia i długotrwałości. Zapewne pomogło mu w tym leczenie psychiatryczne, które odbywał w trakcie postępowania karnego. Postępowanie karne zmieniło go, ale nie można zmianie tej nadać cech patologii. Stał się osobą smutniejszą, wrażliwszą, mniej optymistyczną. Obecnie powód nie wymaga leczenia psychiatrycznego. Zakończenie postępowania w niniejszej sprawie powinno poprawić stan psychiczny i samoocenę powoda. Nie doszło do trwałego uszczerbku na zdrowiu w rozumieniu psychiatrycznym.

W zakresie kardiologicznym u powoda nie stwierdzono istotnych zmian chorobowych, jak też pogorszenia stanu zdrowia na przestrzeni lat od 2000 r. do czerwca 2017 r. Brak jest podstaw do stwierdzenia, aby prowadzone postępowanie karne wywarło jakikolwiek negatywny wpływ na stan zdrowia powoda.

(dowód: opinia biegłego sądowego B. L. z dnia 15.01.2018 r. – k. 967-993, dokumentacja medyczna powoda – k. 941, 946, uzupełniająca opinia biegłego sądowego B. L. z dnia 03.04.2018 r. – k. 1008-1014, oryginały testów psychologicznych dotyczące powoda – k. 1033, opinia biegłego z zakresu kardiologii J. S. z dnia 26.10.2018 r. – k. 1077-1078, opinia biegłego z zakresu psychiatrii K. J. z dnia 04.02.2019 r. – k. 1089-1097)

Wyrokiem z dnia 15.05.2015 r. Sąd Okręgowy w B. w sprawie III Ko 1/15 sprawy S. S. (1) o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 28 000 zł w tym kwotę 15 363 zł tytułem odszkodowania oraz 12 637 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia prawomocności wyroku. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że wobec treści ostatecznego prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie karnej prowadzonej przeciwko S. S. (1), a także uchylecia w drodze kontroli odwoławczej postanowienia o tymczasowym aresztowaniu przemawiają jednoznacznie za uznaniem, że tymczasowe aresztowanie powoda było niewątpliwie niesłuszne.

Wskutek apelacji prokuratora Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 28.08.2015 r. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok (sygn. akt II AKa 284/15).

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 15.05.2015 r. w sprawie III Ko 1/15 wraz z uzasadnieniem – k. 651-661, wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28.08.2015 r. w sprawie II AKa 284/15 – k. 662)

Współoskarżony z powodem L. S., wobec którego również umorzono postępowanie wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa – Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w K., Prokuratorowi Okręgowemu w B., Prezesowi Sądu Rejonowego w B., Prezesowi Sądu Okręgowego w B., Prezesowi Sądu Rejonowego w W., Prezesowi Sądu Okręgowego w K. i Prezesowi Sądu Apelacyjnego w K. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej o zapłatę domagając się kwoty 2.154.738 zł tytułem odszkodowania oraz kwoty 2.380.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 28 kwietnia 2016 r., a także zasądzenia kosztów procesu. Kwota odszkodowania stanowiła sumę utraconych zarobków za okres od 1 stycznia 1999 r. do 1 czerwca 2006 r. (1.628.144,64 zł) oraz za dalszy okres- do 19 września 2014 r. w kwocie 526.593,60 zł. Powód dochodził też zadośćuczynienia z tytułu pozbawienia go możliwości życia według własnego uznania w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 1 czerwca 2006 r. (100.000 zł), rozłąki z córką M. S. oraz zwłoki w jej wykształceniu i usamodzielnieniu (100.000 zł), rozłąki z córką K. Z. oraz niemożności jej wychowania (100.000 zł), rozłąki z synem P. S. oraz niemożności jego wychowania i trudności adaptacyjnych (200.000 zł), a także naruszenia dóbr osobistych w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 19 września 2014 r. (1.880.000 zł).

Wyrokiem z dnia 22.05.2018 r. w sprawie I C 207/16 Sąd Okręgowy w B. zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwotę 1.726.324,94 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 07.09.2016 r. do dnia zapłaty.

Na zasądzoną kwotę składała się kwota 545.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwota 1.181.324,94 zł tytułem odszkodowania.

Wyrokiem z dnia 14.06.2019 r. w sprawie I ACa 708/18 Sąd Apelacyjny w (...) zmienił zaskarżony wyrok o tyle, że wymienioną w nim kwotę zasądził od Skarbu Państwa – Prokuratora Okręgowego w B., Prezesa Sądu Rejonowego w W., Prezesa Sądu Okręgowego w K. i Prezesa Sądu Apelacyjnego w K..

(dowód: wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 14.06.2019 r. w sprawie I ACa 708/18 wraz z uzasadnieniem – k. 1126, 1184-1203, protokół z ogłoszenia wyroku z dnia 14.06.2019 r. w sprawie I ACa 708/18 – k. 1127, wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 22.05.2018 r. w sprawie I C 207/16 wraz z uzasadnieniem – k. 1128-1157)

Powód w latach 1999 do 2003 r. prowadził własną działalność gospodarczą. W okresie pomiędzy 2003 a 2011 rokiem zarabkował w oparciu o umowę o pracę. Powód osiągnął dochód w następujących latach w wysokości:

- w 1999 r. – 13 986,01 zł,

- w 2000 r. – 16 042,02 zł,

- w 2001 r. – 22 022,85 zł,

- w 2002 r. – 11 809,70 zł, w tym w kwocie 9 871,70 z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej i w kwocie 1938 zł z tytułu działalności wykonywanej osobiście,

- w 2003 r. – 26 955,14 zł, w tym w kwocie 26 595,14 zł z tytułu stosunku pracy i w kwocie 360 zł z tytułu działalności wykonywanej osobiście,

- w 2004 r. – 39 982,25 zł,

- w 2005 r. – 38 437,05 zł,

- w 2006 r. – 43 599,16 zł,
- w 2007 r. – 48 770,77 zł,
- w 2008 r. – 57 538,95 zł, w tym w kwocie 57 308,95 zł z tytułu stosunku pracy i w kwocie 230 zł z innych źródeł,
- w 2009 r. – 63 465,13 zł, w tym w kwocie 61 865,13 zł z tytułu stosunku pracy i w kwocie 1 600 zł z tytułu działalności wykonywanej osobiście,
- w 2010 r. – 68 931,13 zł, w tym w kwocie 55 731,13 zł z tytułu stosunku pracy i w kwocie 13 200 zł z tytułu działalności wykonywanej osobiście,
- w 2011 r. – 69 772,15 zł, w tym w kwocie 63 372,15 zł z tytułu stosunku pracy i w kwocie 6 400 zł z tytułu działalności wykonywanej osobiście,

(dowód: zeznania podatkowe – k. 666-679)

W latach 2014 do 2018 powód pełnił funkcję Dyrektora Gminnego Zakładu Usługowego w B.. W roku 2014 powód osiągnął wynagrodzenie z tytułu zajmowania tej funkcji w kwocie 74 482,26 zł, w 2015 r. – 69 601,67 zł, w 2016 r. – 69 730,03 zł. Na dzień 29.01.2018 r. w związku z zakończeniem pełnienia funkcji oświadczył, że osiągnął dochody z zatrudnienia w (...) w B. w kwocie 40 424,67 zł.

(dowód: oświadczenia majątkowe powoda – k. 1054-1065)

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na przedstawionych w toku postępowania dokumentach, których prawdziwości i wiarygodności nie kwestionowały strony. Sąd również nie znalazł ku temu podstaw.

Sąd oparł się również na opiniach biegłych, które zostały sporządzone wnikliwie, szczegółowo i rzetelnie. Opinie te były logiczne i spójne. Biegli wyjaśnili wszystkie wątpliwości zgłaszane, w szczególności przez stronę pozwaną. Z tych też przyczyn Sąd oddalił wnioski strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z kolejnej opinii. Ponadto wnioski ten należało uznać za spóźnione.

Sąd oparł się również na zeznaniach świadków: K. S., A. S. (1) i A. S. (2) oraz powoda. Zeznania te były logiczne, spójne i zupełnie przekonujące. Korespondowały z pozostałym zebraniem w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd oddalił wnioski dowodowe stron o przesłuchanie świadków L. S., D. S. (2), D. P., J. H. i M. L., w szczególności jako bezprzedmiotowe dla rozstrzygnięcia sprawy. Zeznania świadków winny dotyczyć faktów, a nie ocen, a powołani świadkowie de facto mogliby jedynie powielić informacje o przebiegu postępowania karnego wynikające z akt i przedstawić własne oceny. W tej sytuacji zeznania zawnioskowanych świadków w żaden sposób nie mogły się przyczynić do poczynienia istotnych ustaleń w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w przeważającej części zasługiwało na uwzględnienie.

Zawarte w pozwie żądanie obejmowało zarówno roszczenie odszkodowawcze z tytułu poniesionej przez powoda szkody majątkowej, jak i roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia za doznaną szkodę niemajątkową. W pierwszej kolejności wyjaśnienia wymagała zatem przyjęta podstawa odpowiedzialności pozwanego za spowodowanie u powoda uszczerbku finansowego oraz krzywdy. Wskazany aspekt sprawy odnosił się bowiem bezpośrednio do dochodzonego roszczenia o naprawienie szkody oraz miał przełożenie na wysunięte roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia.

Regulacje dotyczące odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej zawarte zostały w przepisach art. 417-417² k.c. Podstawowe źródło tej odpowiedzialności stanowi art. 417 § 1 k.c., zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu

władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Jednocześnie ustawodawca przewidział szczególny reżim odpowiedzialności w przypadku, gdy przyczynę szkody stanowi wydanie bądź niewydanie aktu normatywnego, prawomocnego orzeczenia sądowego albo ostatecznej decyzji administracyjnej (art. 417¹ k.c.). W takiej sytuacji warunkiem skutecznego pociągnięcia Skarbu Państwa do odpowiedzialności jest zasadniczo uzyskanie prejudykatu stwierdzającego niezgodność z prawem danego aktu stanowienia albo stosowania prawa. Wreszcie, stosownie do treści art. 417² k.c., możliwe jest również zobowiązanie Skarbu Państwa do naprawienia szkody, pomimo braku bezprawności w działaniu lub zaniechaniu odpowiedniej jednostki organizacyjnej, jeżeli wymagają tego względy słuszności.

Przyczyn doznanej przez siebie szkody powód upatrywał w bezpodstawnym wszczęciu i wieloletnim prowadzeniu przeciwko niemu postępowania karnego, które ostatecznie zostało umorzone z powodu braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie czynu zabronionego.

Niewątpliwie, w ramach tak zakreślonej podstawy faktycznej roszczenia, trudno było wyodrębnić konkretne decyzje procesowe, na skutek których powstać miała wskazywana szkoda. Jako jej źródło powód wskazywał raczej serię nadużyć, jakich miały dopuścić się osoby odpowiedzialne za przebieg prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego, polegające w szczególności na wniesieniu i popieraniu oskarżenia pomimo braku ku temu wystarczających podstaw faktycznych, wykorzystaniu fałszywej opinii biegłego oraz poświadczającej nieprawdę notatki policyjnej, czy też przewlekłym prowadzeniu postępowania. Mając powyższe na uwadze, za właściwy wzorzec oceny odpowiedzialności pozwanego Sąd uznał przepis art. 417 § 1 k.c., stanowiący ogólną podstawę odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej.

Wśród przesłanek tej odpowiedzialności wymienia się bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkodę oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą. Wyrządzenie szkody musi nastąpić przy wykonywaniu „władzy publicznej”, z czego wynika, że chodzi tutaj wyłącznie o skutki funkcjonowania państwa w sferze określanej mianem imperium, czyli działania i zaniechania polegające na wykonywaniu funkcji władczych i realizacji zadań władzy publicznej. Dla przypisania odpowiedzialności nie ma przy tym znaczenia, kto jest bezpośrednim sprawcą szkody (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 czerwca 2019 r., V ACa 324/18, LEX nr 2702014; wyrok SA w Warszawie z dnia 15 lipca 2019 r., I ACa 293/18, LEX nr 2718287). Jak podkreśla się w judykaturze, pojęcie bezprawności na gruncie art. 417 § 1 k.c. należy interpretować wąsko, uwzględniając zamknięty katalog źródeł prawa zawarty w rozdziale III Konstytucji RP. Termin ten ma zatem odmienne znaczenie od tradycyjnego ujęcia bezprawności na gruncie prawa cywilnego, które obejmuje obok naruszenia przepisów prawa również naruszenie norm moralnych i obyczajowych, określanych terminem „zasad współżycia społecznego” lub „dobrych obyczajów” (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, OTK 2001, Nr 8, poz. 256; wyrok SA w Białymstoku z dnia 10 października 2018 r., I ACa 345/18, LEX nr 2627848). Znaczenie tego przepisu polega na tym, że ustanawia surowsze przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej w porównaniu z ogólnymi zasadami opartymi na przesłance winy. Przewidziana w omawianym przepisie odpowiedzialność ukształtowana została bowiem na zasadzie ryzyka, co uzasadnione jest służebną rolą organów władzy publicznej i potrzebą sankcjonowania jej bezprawnych zachowań (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 28 lutego 2019 r., V ACa 461/18, LEX nr 2679565).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, w pierwszej kolejności wypada wskazać, że nie sposób uznać, wbrew twierdzeniom zawartym w pozwie, iż samo wniesienie przez oskarżyciela publicznego aktu oskarżenia i następnie jego popieranie przed sądem stanowiło działanie bezprawne, uzasadniające przyjęcie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. W orzecznictwie wyrażono słuszny pogląd, że wszczęcie i prowadzenie postępowania karnego w stosunku do oznaczonej osoby może być uznane za bezprawne tylko w wyjątkowych przypadkach, gdy brak jest oczywistych podstaw do jego wszczęcia i prowadzenia. W tym celu konieczne byłoby wykazanie, że postępowanie wszczęto lub prowadzono przy oczywistym braku dowodów winy, ze świadomością sfabrykowania takich dowodów lub bez zachowania procedury

(por. wyrok SN z dnia 21 marca 2014 r., sygn. akt IV CSK 380/13, LEX nr 1467129; wyrok SA w Białymstoku z dnia 26 lutego 2014 r., sygn. akt I ACa 768/13, LEX nr 1438987; wyrok SA w Katowicach z dnia 15 września 2017 r., I ACa 333/17, LEX nr 2402358). Nawet zatem w przypadku, gdy prowadzone przeciwko poszkodowanemu postępowanie karne ostatecznie zakończone zostało prawomocnym wyrokiem uniewinniającym, podjęte uprzednio czynności organów wymiaru sprawiedliwości związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków, polegających na wszczęciu postępowania przygotowawczego i następnie sporządzeniu aktu oskarżenia nie mogą zostać automatycznie uznane za niezgodne z prawem (por. wyrok SN z dnia 31 marca 2016 r., sygn. akt IV CSK 343/15, LEX nr 2037905). Warto przy tym zwrócić uwagę na ograniczoną kognicję sądu cywilnego w tego rodzaju procesach odszkodowawczych – jego rolą nie jest z pewnością ponowna, całościowa ocena i weryfikacja podjętych w toku procesu karnego czynności (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 7 maja 2014 r., sygn. akt I ACa 1200/13, LEX nr 1483729). Mając powyższe na uwadze, trudno było zgodzić się z powodem, że stawiane mu zarzuty były od początku oczywiście bezpodstawne w stopniu uzasadniającym uznanie, że prowadzenie przeciwko niemu postępowania karnego było niezgodne z prawem. Należy bowiem mieć na względzie, że chociaż sprawa była wielokrotnie przedmiotem kontroli instancyjnej, na żadnym jej etapie nie stwierdzono podstaw do umorzenia postępowania z powodu oczywistego braku faktycznych podstaw oskarżenia. Zapadłe w stosunku do powoda dwukrotnie wyroki uniewinniające były zaś następnie uchylane przez sąd odwoławczy. Biorąc więc pod uwagę przebieg prowadzonego postępowania karnego, lansowana przez powoda teza o oczywistym braku podstaw do formułowania wobec niego zarzutów nie znajduje uzasadnienia. Wypada także zwrócić uwagę na szczególnie skomplikowanie analizowanego postępowania, w którym przedmiotem badania były inwestycje realizowane z zaangażowaniem podmiotów zagranicznych. W świetle wyników tego postępowania nie budzi również wątpliwości okoliczność, że istotnie będące jego przedmiotem inwestycje dotknięte były nieprawidłowościami – zachodziły bowiem znaczne wątpliwości co do różnic pomiędzy rzeczywistą wartością zakupionych urządzeń a wycenami przedłożonymi na potrzeby uzyskania kredytów bankowych. Ostatecznie stwierdzona zaś ujemna przesłanka procesowa uzasadniająca umorzenie śledztwa przeciwko powodowi nie wynikała ze stwierdzenia definitywnego wykluczenia możliwości popełnienia przez niego czynu zabronionego, lecz z braku podstaw do przypisania mu umyślności w działaniu. Nie sposób w konsekwencji przyznać powodowi racji, że prowadzone przeciwko niemu postępowanie karne było samo w sobie, co do zasady bezprawne.

Na odmienną ocenę zasługiwało natomiast wyrażone w pozwie stanowisko, upatrujące niezgodności z prawem działania organów wymiaru sprawiedliwości w przewlekłości i długotrwałości prowadzonego procesu karnego. Tego rodzaju uchybienia niewątpliwie uzasadniają przyjęcie bezprawności działania państwa w rozumieniu art. 417 § 1 k.c. Jak wskazuje się bowiem w judykaturze, dobrze zorganizowane państwo powinno zapewniać obywatelom sprawne funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, w ramach którego sprawy sądowe będą rozpoznawane w rozsądnym terminie i bez zbędnej zwłoki, zaś naruszenie tego wymogu, jako zachowanie niezgodne z prawem, rodzi odpowiedzialność odszkodowawczą związaną z działalnością tej jednostki władzy publicznej, z której działania lub zaniechania wynika dochodzone roszczenie (por. wyrok SN z dnia 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt IV CSK 393/16, LEX nr 2319673). Wysokie standardy w zakresie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki wynikają również z bogatego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (por. m. in. wyroki: z dnia 16 maja 2019 r., *Ziaja vs. Polska*, skarga nr 45751/10, LEX nr 2656646; z dnia 13 czerwca 2019 r., *Jarmuż vs. Polska*, skarga nr 63696, LEX nr 2680951). Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że prowadzone przeciwko powodowi postępowanie karne toczyło się w latach 1998-2014, a więc przez okres szesnastu lat. W międzyczasie zapadły w sprawie trzy wyroki sądów pierwszej instancji, w tym jeden skazujący i dwa uniewinniające. Następnie sprawa została zwrócona prokuratorowi celem uzupełnienia braków postępowania przygotowawczego, zaś wobec niemożliwości usunięcia wskazanych uchybień, postępowanie zostało ostatecznie umorzone. Nie ulegało wątpliwości, że tak długi czas procedowania był wynikiem popełnionych przez organy państwa błędów, potwierdzonych wydanymi w toku sprawy karnej orzeczeniami. Wypada w tym miejscu wskazać, że w wyroku skazującym powoda pominięto jedno z ustawowych znamion przypisanego mu przestępstwa, zaś wydając wyrok uniewinniający z dnia 26 stycznia 2007 r., Sąd nie przeanalizował z należytą wnikliwością jego świadomości co do rzeczywistej wartości urządzeń, co wynika z uzasadnień kolejnych orzeczeń kasacyjnych. Jakkolwiek nie jest rolą sądu cywilnego orzekającego w ramach procesu odszkodowawczego weryfikowanie zasadności

i prawidłowości kolejnych rozstrzygnięć podjętych w toku procesu karnego, to niewątpliwie nie można obarczać powoda konsekwencjami tak długo trwającego postępowania. Miał on bowiem pełne prawo oczekiwać, że kwestia zasadności wytoczonego przeciwko niemu oskarżenia zostanie zweryfikowana w rozsądnym terminie. W tym zakresie państwo powinno zatem ponosić pełne ryzyko podejmowanych przez siebie działań.

Podstawy prawnej odpowiedzialności Skarbu Państwa powód upatrywał również w przepisach dotyczących ochrony dóbr osobistych. Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonania naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny (art. 24 § 1 k.c.). Jako naruszone na skutek działań organów państwa dobra osobiste powód wymieniał utraconą godność i dobre imię. Nie ulegało wątpliwości, że w wyniku trwającego wiele lat postępowania karnego ucierpiała reputacja powoda i jego odbiór w ramach społeczności lokalnej, w której funkcjonował. Nie zasługiwała w tym zakresie na podzielenie argumentacja przedstawiona przez pozwanego, który zdawał się bagatelizować wspomniane następstwa toczącej się sprawy karnej w życiu powoda. W świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego należy zgodzić się z twierdzeniem, że prowadzenie przeciwko niemu postępowania karnego, obejmującego szereg poważnych zarzutów, przez szesnaście lat musiało mieć przełożenie na jego negatywny odbiór w tak niewielkiej społeczności jak ta, w której funkcjonował. Przypomnieć należy, że do czasu zatrzymania w 1998 r. powód był w swoim środowisku lokalnym osobą znaną i szanowaną, o czym świadczy okoliczność, że pełnił funkcję radnego gminy i sołtysa. Na skutek wieloletniego procesu karnego jego reputacja musiała natomiast ulec znacznemu pogorszeniu, czego dobitnym świadectwem jest fakt, iż nie zdołał on już kontynuować dobrze zapowiadającej się do tamtego czasu kariery samorządowej i społecznej. Nie można w żaden sposób pomijać i pomniejszać drugiego z aspektów naruszenia dóbr osobistych powoda, tj. jego godności.. Materiał dowodowy w tym zakresie, tj. zeznania świadków, powoda i opinie biegłych, jest w tym zakresie jednoznaczny i potwierdza, że w bardzo dużym stopniu i długotrwale ucierpiała sfera przeżyć wewnętrznych powoda.

Jako rekompensatę za bezprawne naruszenie dóbr osobistych i wyrządzoną krzywdę, powód domagał się przyznania mu od pozwanego Skarbu Państwa zadośćuczynienia w kwocie 150.000 zł. Podstawę prawną dochodzonych w tym przedmiocie roszczeń stanowił przepis art. 448 k.c., w myśl którego w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Równoległą odstawę prawną roszczenia powoda stanowią także przepisy art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c., w myśl których w razie wywołania rozstroju zdrowia, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Bezsparnie bowiem z opinii biegłych wynikają długotrwale negatywne przeżycia powoda, stres, które dalece negatywnie odbiły się na jego zdrowiu psychicznym.

Jak wskazuje się w orzecznictwie, o rozmiarze zadośćuczynienia należnego poszkodowanemu powinny decydować takie kryteria, jak: rodzaj naruszonego dobra, wiek poszkodowanego w dacie zdarzenia, rozmiar doznanej przez niego krzywdy, czyli stopień doznanych przez niego cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czas trwania i nieodwracalność następstw, charakter zajęć i pracy wykonywanych przez poszkodowanego przed zdarzeniem oraz inne okoliczności, których nie sposób wymienić wyczerpująco, a które w każdym wypadku mają charakter indywidualny. Niewymierny i ocenny charakter kryteriów mających wpływ na ustalenie wysokości zadośćuczynienia skutkuje tym, że sąd przy orzekaniu ma pewną swobodę i w ramach tej swobody orzeka, jaka kwota zadośćuczynienia będzie w danych okolicznościach odpowiednia (por. wyrok SN z dnia 30 kwietnia 2019 r., sygn. akt I CSK 181/18, LEX nr 2658504).

Kierując się przywołanymi wyżej założeniami, Sąd doszedł do wniosku, że dochodzone roszczenie o zadośćuczynienie zasługiwało na uwzględnienie w całości. Na takie stanowisko wpływ miały następujące okoliczności.

W pierwszej kolejności odnotować należy, że na skutek bezprawnych działań pozwanego doszło do naruszenia podstawowych i zarazem najważniejszych dóbr osobistych, jakim jest godność i dobre imię człowieka. Z uwagi na to, że toczące się przeciwko powodowi przez wiele lat postępowanie karne odbiło się szerokim echem w środowisku lokalnym, w którym się obracał, spotkał się on z ostracyzmem społecznym – zaczęto go postrzegać jako przestępcę i osobę niegodną zaufania. Reputacji, jaką cieszył się przed postawieniem mu zarzutów, nie zdołał już nigdy odbudować. Jakkolwiek przy tym samo postawienie powoda w stan oskarżenia, co wyjaśniono we wcześniejszych wywodach, nie mogło uchodzić za działanie bezprawne, to już wieloletnie utrzymywanie go w tym stanie bez definitywnego przypisania mu winy albo oczyszczenia z zarzutów musiało mieć przełożenie na jego odbiór społeczny i dobre imię.

Naruszenie przysługującego powodowi dobra osobistego w postaci godności wynikało również z samej konieczności udziału w szesnastoletnim procesie karnym pod zarzutem popełnienia przestępstwa, którego ostatecznie mu nie udowodniono. Przez ten okres czasu musiał uczestniczyć w blisko stu rozprawach sądowych, co wiązało się dla niego nie tylko z utratą swobody wyboru spędzania czasu, ale przede wszystkim z dużą ilością stresu. Na skutek długotrwałego utrzymywania go w stanie oskarżenia powód utracił poczucie bezpieczeństwa, przeżywał frustrację i niepokój, które uległy szczególnemu nasileniu po wydaniu w jego sprawie nieprawomocnego wyroku skazującego, na mocy którego wymierzono mu karę dwóch lat i sześciu miesięcy bezwzględnego pozbawienia wolności. W tym czasie powodowi towarzyszyły myśli o targnięciu się na własne życie. Rozstrój zdrowia psychicznego powoda jest daleko idący, o długotrwałych skutkach i zaburzający wieloletnie funkcjonowanie powoda

Konsekwencję wieloletniego procesu stanowiło również pogorszenie się stanu psychicznego powoda, co wynika w szczególności z wniosków opinii biegłego psychologa. W szczególności nasiliły się u niego symptomy zaburzeń osobowości będące efektem przeżywanego ostrego stresu. Jego aktualny stan zdrowia wskazuje na występowanie deficytów psychicznych, wynikających w dużej mierze z prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego. Wskazane czynniki wpłynęły nieodwracalnie na jego funkcjonowanie psychiczne.

Nie bez znaczenia pozostaje również okoliczność, że w dacie zatrzymania powód miał żonę i dwie córki, które pozostawały na jego utrzymaniu. Na skutek skierowania przeciwko niemu zarzutów karnych niewątpliwie ucierpiała więc także jego rodzina. Wypada przypomnieć, że po zatrzymaniu powoda jego żona przeszła stan przedzawałowy i trafiła do szpitala. Po zwolnieniu z aresztu powód stał się człowiekiem przygnębionym i nerwowym, większość czasu poświęcał na przygotowania do kolejnych rozpraw i sporządzanie pism do różnych instytucji z prośbą o interwencję, na czym niewątpliwie musiały ucierpieć jego relacje z najbliższymi.

Kierując się przytoczoną wyżej argumentacją, Sąd uwzględnił rozpoznawane roszczenie w całości, zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Kwota ta w ocenie sądu jest jak najbardziej wyważona i adekwatna do opisanych wyżej okoliczności. Zważyć należy, że powód nie dochodził zbyt wygórowanej kwoty, nie domagał się wielomilionowych kwot, a odpowiedzialnymi za krzywdę powoda są organy władzy publicznej. Ten aspekt jest nie do pominięcia przy przyjmowaniu bardzo dużego pokrzywdzenia odczuwanego przez powoda, a tym samym, przy określeniu dość znacznej, ale jak najbardziej adekwatnej kwoty zadośćuczynienia, odpowiadającej krzywdzie odczuwanej i przeżywanej przez bardzo długi, wieloletni okres czasu.

Sformułowane w pozwie roszczenie obejmowało ponadto żądanie zapłaty odszkodowania w łącznej kwocie 15.895,54 zł, w tym 13.351,11 zł z tytułu utraconego dochodu w związku z koniecznością stawiennictwa na rozprawach oraz 2.544,43 zł z tytułu poniesionych kosztów dojazdu do sądów. Nie ulegało wątpliwości, że tego rodzaju szkoda pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym z bezprawnym działaniem pozwanego w postaci przewlekłego postępowania karnego. W toku wieloletniego procesu powód był bowiem zmuszony uczestniczyć w rozprawach, co wiązało się z utraconym zarobkiem i kosztami dojazdów do sądów.

Jakkolwiek jednak dochodzone roszczenie odszkodowawcze było uzasadnione co do zasady, to brak było podstaw, aby zasądzić je na rzecz powoda w pełnej żądanej wysokości. Mając bowiem na uwadze, że bezprawność działania pozwanego wynikała z przewlekłości toczącego się przeciwko powodowi postępowania karnego, uznać należało, iż dopiero od momentu uchylecia przez Sąd Okręgowy w K. pierwszego wyroku skazującego zachodziła przewłoka w rozpoznaniu sprawy. Powód w swoich zeznaniach sam wskazywał na zbliżony okres czasu, w którym w jego ocenie postępowanie powinno było się ostatecznie zakończyć. Zgodnie z prawem, przy prawidłowym zrealizowaniu obowiązków w postępowaniu przygotowawczym, a następnie w postępowaniu sądowym, wydanie orzeczenie wydane w II instancji po pierwszym rozpoznaniu sprawy powinno zakończyć proces. Do tego czasu brak było podstaw, aby obciążyć pozwanego obowiązkiem naprawienia szkody, skoro jego działaniom nie sposób było przypisać bezprawności.

Wskazać należy, że strona pozwana nie zakwestionowała w konkretny sposób podnoszonych przez powoda okoliczności, że uczestnicząc w rozprawach, korzystał z urlopów bezpłatnych, jak również przedstawionego w pozwie (k. 41) zestawienia. Tym samym sąd doszedł do wniosku, że należny powodowi zwrot utraconego dochodu obejmuje łącznie 47 dni roboczych w latach 2005-2011, kiedy to stawał się na rozprawach przed sądami w W. i K.. Biorąc pod uwagę niepodważone przez stronę pozwaną zestawienie utraconych dochodów, łączna wysokość utraconego przez powoda dochodu we wskazanym okresie wyniosła 9.670,09 zł.

W zakresie wydatków poniesione na dojazdy do sądów poza sporem jest, że powód koszty te musiał ponieść. W ocenie sądu nie było podstaw, aby do obliczenia odszkodowania w tym zakresie przyjąć kryteria wskazane w pozwie, tj. stawki przewidziane dla zwrotu kosztów przy używaniu pojazdu przez pracowników dla celów służbowych, a które strona pozwana podważała dopiero na końcowym etapie postępowania. Wskazać dodatkowo należy, że podstawę do przyjęcia zaproponowanego przez powoda sposobu wyliczenia szkody stanowi przepis art. 322 k.p.c., skoro trudno od niego wymagać, aby po kilkunastu latach posiadał np. rachunki za paliwo. W konsekwencji przyjąć należało, że powód łącznie dojeżdżał w okresie, za który należy się odszkodowanie (tj. lata 2005-2011), 21 razy do W. i 26 razy do K.. Poniesione koszty w tym czasie zamknęły się w kwocie 1.522,48 zł (21 x 40 km x 0,5214 + 26 x 80 km x 0,5214). Łączna wysokość należnego powodowi odszkodowania winna zatem wynieść kwotę 11.192,48 zł. Na skutek omyłki rachunkowej w pkt 1 wyroku przyznano powodowi nieznacznie wyższą kwotę, tj. 11.351,24 zł.

Rozstrzygnięcie w zakresie odsetek znajduje uzasadnienie w przepisie art. 481 § 1 i § 2 k.c. Zobowiązanie do zapłaty odszkodowania oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę ma charakter bezterminowy (art. 455 k.c.), stąd też o przekształceniu tego rodzaju roszczenia w zobowiązanie terminowe decyduje wierzyciel przez wezwanie dłużnika do wykonania. Powód przed wytoczeniem powództwa nie skierował do pozwanego pisma zawierającego wezwanie do zapłaty odszkodowania i zadośćuczynienia. W związku z powyższym termin wymagalności dochodzonych roszczeń należało liczyć biorąc pod uwagę terminy, w których pozwany został zawiadomiony o poszczególnych dochodzonych przez powoda kwotach. Odnośnie żądania zapłaty kwoty 115.895,54 zł nastąpiło to w dniu doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, tj. w dniu 18 stycznia 2017 r. (k. 877). Odnośnie zaś żądania zapłaty kwoty 50.000 zł jako datę relevantną należy wskazać dzień doręczenia pozwanemu pisma z dnia 1 lipca 2019 r., zawierającego rozszerzenie powództwa, co nastąpiło na rozprawie w dniu 4 lipca 2019 r. (k. 1158). Przedmiotowe pisma procesowe w realiach niniejszej sprawy należało potraktować jako wezwanie dłużnika do wykonania zobowiązania. Od dnia następującego po dniu doręczenia każdego z tych pism, powód uprawniony był do naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie każdej z części należnego mu świadczenia. Sąd omyłkowo, na skutek pominięcia oświadczenia o cofnięciu pozwu w zakresie żądania odsetkowego, oddalił żądanie odsetek za okres pierwotnie żądany, tj. od daty wniesienia pozwu, co pozostało bez wpływu na istotę rozstrzygnięcia i rozliczenie kosztów.

Za niezasadne uznać należało stanowisko pozwanego, że odsetki od odszkodowania i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę powinny zostać zasądzone od daty wyrokowania. Sąd nie podzielił zaprezentowanych w tym zakresie w piśmie procesowym z dnia 12 sierpnia 2019 r. poglądów. Wyrok zasądający zadośćuczynienie za doznaną krzywdę nie jest konstytutywny (por. wyrok SN z dnia 8 marca 2013 r., III CSK 192/12, LEX nr 1331306; wyrok SA w Łodzi z dnia 16 czerwca 2016 r., I ACa 1764/15, LEX nr 2106881; wyrok SA w Katowicach z dnia 24 maja 2016 r., I

ACa 1153/15, LEX nr 2057738), a odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należą się poszkodowanemu zasadniczo od następnego dnia po dniu otrzymania przez dłużnika wezwania do zapłaty. W dacie, w której powód precyzował wysokość dochodzonych kwot odszkodowania za spowodowany uszczerbek majątkowy i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę pozwany dysponował pełną możliwością weryfikacji zasadności zgłoszonych roszczeń. W toku przeprowadzonego postępowania dowodowego nie ujawniły się natomiast jakiegokolwiek nowe okoliczności, które mogłyby mieć istotny wpływ na ocenę wysokości przysługującego mu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Po otrzymaniu wezwania do zapłaty pozwany miał wszelkie dane i możliwości, aby dokonać właściwej oceny rozmiaru doznanej przez powoda krzywdy. Brak wystarczających działań pozwanego w tym czasie powodował, że po upływie wskazanych terminów pozostawał on w opóźnieniu z zapłatą powodowi odszkodowania i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Nie zasługiwał na uwzględnienie podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczeń. Nie ulega bowiem wątpliwości, że początek biegu trzyletniego terminu przedawnienia określonego w art. 442^(1 §) § 1 k.c. należy liczyć od chwili zaistnienia łącznie dwóch przesłanek, a mianowicie od ujawnienia się szkody oraz dowiedzenia się o osobie zobowiązanej do jej naprawienia (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 15 września 2017 r., I ACa 333/17, LEX nr 2402358). W związku z tym uznać wypadało, że o powstaniu szkody powód powziął wiadomość dopiero z chwilą uprawomocnienia się postanowienia prokuratora Prokuratury Okręgowej w B. z dnia 31 lipca 2014 r., sygn. akt V Ds. 58/14 o umorzeniu prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego. Skoro zatem pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 22 grudnia 2016 r., to roszczenia nim objęte nie uległy przedawnieniu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zd. drugie k.p.c., który przewiduje możliwość obciążenia jednej ze stron obowiązkiem zwrotu wszystkich kosztów m. in. jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania. Stosownie do wyniku sprawy powód wygrał w stosunku 97% wartości wytoczonych roszczeń pieniężnych (161.351,24 zł / 165.895,54 zł). Tego rodzaju sytuacja procesowa w pełni odpowiada zatem hipotezie przytoczonej wyżej regulacji, co uprawniało Sąd do obciążenia pozwanego Skarbu Państwa obowiązkiem zwrotu kosztów procesu w całości. Na koszty poniesione przez powoda składały się następujące sumy: 5.795 zł tytułem opłaty od pozwu, 5.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (§ 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, według stanu prawnego na dzień wniesienia pozwu) oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, łącznie 11.212 zł. Powyższą kwotę sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda w pkt 3 sentencji wyroku.